

Pozor na „zlotřilé lumpajznice“!

Text a foto: Tomáš Grim

Tak už se nám zase množí případy nálezů mladých „kukaček“. Tedy ptáčích mláďat všemožných druhů, které laikové mylně považují za mládě našeho jediného hnízdního parazita. Kukačka nápadností a snadnou rozpoznatelností svého hlasu vzbuzuje dojem všudypřítomnosti. Ale potkat kukaččí mládě je vzácná událost. Může to být i životní zážitek. Pokud si jej nenecháte pro sebe, můžete přispět k poznání jedinečného a tajemného života kukačky.

Cuculus canorus je fascinující – popsáno o ní bylo papíru až až (pro zájemce doporučím nedávnou a velmi zdařilou knihu z pera neúnavného fotografa, který jí věnoval čtyři desítky hnízdních sezón: Mikulica O. 2019: Hýčkaný vetřelec. Vlastním nákladem autora. 192 s.). Nejen tím máte větší šanci ji spatřit v tisku než v realitě. Kukačky totiž žijí i velmi skrytě. Navíc ubývají. Slyšet samečka nikoho nepřekvapí, ale na den, kdy potkáte kukaččí mládě, budete dlouho vzpomínat. Už se to ani nemusí nikdy opakovat.

Najít kukaččí mládě mimo zavedené lokality je svátkem i pro badatele. Nahlášením nálezu kukaččího potomka proto můžete užitečně přispět k výzkumnému projektu, který se pokouší zmapovat život parazitických mládat. Ten zatím přinesl 5 000 kukaččích ratolestí z celé Evropy. Doufám, že následující fotografie a informace vám pomohou určit s jistotou, zda to mládětko, které jste potkali, je skutečně kukačka (kontakty, kam své nálezy můžete nahlásit, najdete u mě na webu: www.tomasgrim.com).

Životní zážitek

Jak jeho pravděpodobnost upřesnit? Kolega ornitolog, špičkový hledač ptačích hnízd, má „na pažbě“ už přes 10 000 „zářezů“. V tomto kvantu nalezených hnízd potkal jedno kukaččí mládě. Ano, číslo 1. Jak je to možné?

Kukačka neklade ke kdekomu. Pokud se nezaměříte na současné hlavní hostitele, máte jen malou pravděpodobnost, že kukaččího juvenila potkáte. V podstatě by to musel být „omyl“ – vejce snesené mimo hnízda současných pravidelných hostitelů. Těmi jsou totiž převážně rákosníci, hned čtyřech druhů (viz následující

dvoustrana). Ty potkáte, pouze pokud se budete brodit bažinami, rákosinami či kopřivišti. Což asi dělá jen málokterý milovník přírody. Místo toho brouzdá lesem či loukou – kde zas kukačka tyto své preferované pěstouny nenajde.

Mluvím o současnosti – mezi běžně doloženými hostiteli jsou i červenky, pěvušky, lindušky luční a další, ale spíše historicky. Jim věrné kukačky pravděpodobně potkal podobný osud jako ty, které svěřovaly své potomstvo do péče tuhýka obecného – tato kukaččí linie v našich končinách nedávno vyhynula (Grim T. 2020: Kauza nedokonané vraždy. Vesmír 99/6: 362–363).

Nevím o tom, že by u nás někdo doložil v posledních desetiletích byt jedinou kukačkou pravidelně parazitovanou populaci jiného hostitele než rákosníka. Ojedinelé případy parazitace jiných druhů samozřejmě jsou – zmíněný kolega-hledač našel mládě kukačky v hnízdě sedmihláska hajního. Právě taková pozorování představují ty nejcennější záznamy, o něž je užitečné se podělit.

Je to kukačka? Není to kukačka?

„To mládě bylo velké, bylo v hnízdě samo, a jak žadonilo hlasitě...!“

...a kukačka to stejně nebyla. Tenhle příběh se mi opakuje každým rokem. Ne že by nepřicházely i nálezy opravdových kukaččích mládat. Ale plně hodnověrné jsou téměř jen ty doložené fotografií. Většina fotografií „kukaččat“ totiž ukazuje kosy, červenky, drozdy apod. Co svádí ke klamnému dojmu, že jsme našli kukačku?

Z velikosti mláďete plyne pramálo – velké druhy mají prostě velká mláďata ☺. Ale i ta se líhnou

◀
Jak je toto možné? Kukačka přece klade jen do otevřených hnízd – sýkora koňadra (Parus major) jako hostitel proto nepřipadá v úvahu. Že by adopce? Vyvedená mláďata kukačky žadoní mimo hnízdo tak silně, že jsou skutečně vzácně adoptována jinými ptáky než původními pěstouny. Toto ale není ten případ. Scéně, kterou vidíte na snímku, předchází příběh, který je ještě zajímavější. A nemá obdoby – takovýto případ je totiž v historii doložen pouze jeden. Více v hlavním textu. Utula, provincie Jižní Karélie, Finsko

- ▲ Kolik potenciálních nálezů mladé kukačky zhatí mimikry jejích vajec? Při zběžném pohledu do hnízda tohoto rákosníka zpěvného (*Acrocephalus palustris*) bychom si mohli říct „Snůška dokladena, všechna vejce skoro stejná, tady kukačka nebude“. Jenže to horní vejce přece jen nevybočuje trochu z řady náhodou... Lužice, ČR
- ▼ Těsně po vylihnutí je mladá kukačka růžová. Zobáček má zevnitř oranžový. Během pár dnů jí však kůže zčerná, zobák zčervená. Toto mládě je jen pár hodin staré. Vytlačovat vejce hostitele, zde rákosníka velkého (*Acrocephalus arundinaceus*) začne až zítra. Určitě ne „ve věku pár hodin“, jak se mylně opisuje v literatuře (Grim T. 2010: Proč kukaččí mládě vraždí nevlastní sourozence? Aristotelova záhada vyřešena. *Vesmír* 89/4: 238–241). Gbelce, Slovensko

▲ Toto mládě kukačky už je zřetelně starší, jak je patrné i z tmavnoucí kůže na křídlech i hlavě. Právě se snaží vystrnadit z hnízda rákosníka proužkovaného (*Acrocephalus schoenobaenus*) jeho posledního potomka ještě předtím, než se stačil proklubat na tento svět. Oba dva aktéři v tuto chvíli vidí svět stejně – vůbec. Kukačce se oči otevrou až o několik dní později. Lužice, ČR

▼ Nález kukačky v péči rákosníka zpěvného i proužkovaného (viz předcházející záběry) je důvod k radosti – už jen vyslídění hnízda těchto „skrývačů“ je nesrovnatelně větší fuška než dohledání hnízda rákosníka obecného (*Acrocephalus scirpaceus*). Ten je ostatně vůbec nejčastěji dokumentovaným hostitelem kukačky v Evropě. Vychovává i tohoto „ježka“ – právě týden stará kukačka má pérové toulce ještě téměř všechny uzavřené. Kůže je velice tmavá, zobák zevnitř rudý, lemy zobáku světlejší, oranžové. Oči jsou už otevřené. Lužice, ČR

jako docela malinkatá. Pokud nemáte nakoukáno, jak se mládě daného druhu vyvíjí, nemáte vůbec šanci odhadnout, na co vlastně koukáte.

Ze samotného počtu mláďat v hnízdě o ID druhu neplyne vůbec nic – úplně každý druh ptáka vykazuje proměnlivost ve velikosti snůšky. A počty potomků v hnízdě můžou přirozeně klesat, i na jediného (viz dále). Že je mládě v hnízdě samo, znamená pouze to, že... je v hnízdě samo ☺.

Z hlasitosti žadonění nepoznáte také nic. Hlasitě žadoní leckterá mláďata, nejen kukačka. Zvláště ratolesti dutinových hnízdičů řvou jak na lesy – v bezpečí dutiny si to můžou dovolit. Naopak mláďata z otevřených hnízd žadoní na decibely méně. A přestože kukačka v pozdějším věku v hnízdě a ještě víc po vyvedení žadoní opravdu nahlas, tak její mláďata do věku jednoho týdne žadoní tak tiše, že si je musíte přiložit až k uchu, abyste je vůbec zaslechli.

Nicméně pro nález a rozpoznání staršího mláděte kukačky by jako dobré vodítko mohl posloužit styl jejího žadonění. Vlastně dva styly (viz odkaz na video). V nepřítomnosti hostitele (angl. host-absent begging) kukačka vydává jednotlivá pronikavá a trochu naříkavá „sip“. Opakuje je různě často: někdy i dvě za vteřinu, někdy jen jedno za pět vteřin, někdy je ale potichu. Jakmile se hostitel přiblíží s dalším soustem, kukačka výrazně zrychlí, takže hlasitá „sip“ se postupně slijí v souvislé „sisisisisisi“. Jak hostitel dokrmí, což je typicky otázka pár vteřin, kukačka buď přejde zpátky na jednotlivá „sip“, nebo ztichne.

Od mláďat pěvců kukačku odlišuje i způsob, jak při žadonění mává (křídly viz odkaz na video). Na rodiče mávají všechna ptačí mláďata. Téměř

vždy oběma křídly najednou (symetricky). Kukačka i zde vybočuje z řady: mává jen jedním křídlem (asymetricky). Vždy směrem přímo na hostitele, podle toho, jestli se blíží zleva, nebo zprava.

Samotáři z různých důvodů

Jak ví každý milovník přírody, kukaččí ratolesti jsou masoví vrazi – nenacházejí klidu, dokud hnízdo „nevychytí“ od vajec či mláďat pěstouna. V tomto „vraždění nevinátek“ kukačka uspěje téměř vždy – šance, že se kukačce nezadaří a bude hnízdo sdílet s mladými „domácími“, je v řádu 1:100. Takže nález hnízda s jediným mládětem je dobrým důvodem k podezření, že máme tu čest s kukačkou.

Jenže tak jednoduché to bohužel zas není. Hnízdo pěnkavy může být promořené parazity. Mláďata to až na jedno nedají a rodiče je z hnízda vyhodí, to je zcela normální (tzv. sanitární chování). Přežije jedno – zdánlivá „kukačka“. Kosi (asi nejčastější „kukačky“, co mi od lidí chodí) mají strategii redukce snůšky (angl. brood reduction): nakladou optimisticky hodně vajec; když je hodně potravy, vyvedou vše; když je potravy méně, mláďata hynou. Třeba až na jedno. Další zdánlivá „kukačka“.

Vzácně dostávám i hlášení celé snůšky mladých kukaček! To by byla skutečně pecka, nepravděpodobná až astronomicky. Proč? Šance, že kukačka zanesení do daného hnízda, je totiž malá – normálně je i v „často parazitovaných populacích“ frekvence parazitismu pod 5 %, jen vzácně více. Jaká je šance, že do jednoho hnízda nakladou dvě samice? Samozřejmě je to uvedená pravděpodobnost na druhou – a to už jsme v jednotlivých promích

▲▼ Změna vzhledu mladé kukačky během sotva tří týdnů je dramatická (nicméně podobně „k nepoznání“ jsou za ještě kratší dobu i mláďata jakéhokoli druhu hostitele.) Posuďte sami: na horním snímku je kukačka v ten den vylíhla v hnízdě rákosníka obecného, na snímku dolním je totéž mládě o 17 dní později. Tedy těsně před vyvedením z hnízda - mladá kukačka v průměru opouští hnízdo rákosníka obecného, když je jí 18 dní (věk vyvedení je proměnlivý a může se lišit i mezi různými hostitelskými druhy; nicméně navzdory očekávání ani věk vyvedení, ani rychlost růstu s velikostí hostitele úměrně nesouvisí). Čerstvě po vylíhnutí váží kukačka 2,5 g. To je méně než 1 Kč mince (ta má 3,6 g). V den vyvedení váží kukaččí budulínek vykrmený rákosníkem obecným v průměru 70 g. Tedy jako sedm 50Kč mincí (každá má 9,7 g). Skoro 30násobný nárůst! Vykřičník je na místě - mláďata rákosníka obecného od vylíhnutí po vyvedení totiž narostou jen 10krát (přesně: z 1,1 g na 11 g). Při vyvedení je kukačka typicky šedák, ale může být vyšňořena i v různých odstínech hnědé až rezavé (jako v tomto případě). Lužice, ČR

▲▼ Mládě kukačky přesazené do hnízda drozda zpěvného (*Turdus philomelos*) zřejmě málo četlo učebnice - místo toho, aby na „nehodné potravě“ brzy po vylíhnutí odešlo do kukaččího nebe, dařilo se mu nadmíru dobře. Podle tradičních představ „nehodný“ hostitel se choval pěstounsky vzorně. Mládě rostlo dokonce ještě lépe než v hnízdech tradičních druhů hostitelů. Na horním snímku má mládě osm dní od vylíhnutí (na svět se proklubalo bez zásahu člověka, v přirozeně parazitovaném hnízdě rákosníka obecného; odtud jsem mládě hned po vylíhnutí přenesl do předem vytipovaného hnízda drozda zpěvného v blízkém lese). Na dolním snímku totéž mládě o 10 dní později už zcela vyplňuje i na pěvčí poměry dost velké hnízdo drozda zpěvného. O další dva dny nato mládě z hnízda úspěšně vyrazilo do světa. (Nižší kvalita záběru je dána tím, že jde o „políčko“ z video-záznamu s nižším rozlišením.)
Dolní Bojanovice, ČR

- ▲ Sdílení hnízdní kotlinky mezi kukačkou a mláďaty pana a paní domácích je mimořádná vzácnost. Jedinou pravidelnou výjimkou jsou hnízda rehka zahradního (*Phoenicurus phoenicurus*) (na snímku). Mnohem vzácněji pak smíšené snůšky najdeme u rákosníka velkého; u všech ostatních druhů hostitelů jde o jev prakticky neznámý. Utula, provincie Jižní Karélie, Finsko
- ▼ Sdílení hnízda mezi kukačkou a mláďaty pěstouna často nemá dlouhého trvání. Opakovanými pokusy vytlačit obsah hnízda se kukačka znatelně vyčerpává. Roste pomaleji než kdyby byla sama. Problém se ještě vystupňuje, když se neúspěšně vytlačovaná vejce vylihnou. Kromě náročnější práce (vytlačit nepohyblivé, nebránící se vejce by přece jen asi bývalo o něco snazší) je tu nejednou konkurence o rodičovskou pozornost. Tato kukačka experimentálně přemístěná do hnízda lejska šedého (*Muscicapa striata*) uspěla před svou smrtí jen zčásti (jak dokládá vytlačené vejce lejska vlevo). Kukaččí mláďata nejsou zdaleka tak schopní konkurenti, jak bychom si mysleli. Utula, provincie Jižní Karélie, Finsko

pravděpodobnosti. Jinými slovy, abyste na takový případ narazili, museli byste zkontrolovat tisíce hnízd.

Pro jistotu dodávám, že stejná samice samozřejmě nikdy neklade opakovaně do stejného hnízda! Starší mládě by se vylíhlo před později sneseným a zabilo by ho vytlačěním z důlku. A pro úplnost dodávám, že existují jen dva druhy hostitelů, u nichž je rozumná šance narazit na snůšku se dvěma i více mláďaty, z nichž jedno bude kukačka. Rákosník velký má velká hnízda a hodně strmé stěny hnízdní kotlinky – občas se mladé kukačky vytlačit z takové „jámy“ nevlastní sourozence nepovede. Rehek zahradní zas hnízdí v dutinách a díky strmým stěnám kotlinky se neobvykle velké části kukaček také nezadaří. Jde v průměru o jedno mládě z pěti. Naprostou raritou je pak nález dvou kukaček, z nichž ani jedna nevytlačí druhou a dorostou do vyvedení spolu – to se nám v ostře sledované populaci kukaček a rehků zahradních na 350 sledovaných budkách stalo po šesti letech jedenkrát.

Nevhodný hostitel – skutečně?

„Drozd zpěvný je nevhodný hostitel – své mladé krmí nejdřív převážně žížalami, pak i měkkýši; ani jednu z takových pochutin by přeče malá kukačka nestrávila.“ Tak praví tradovaná „pravda“. A co realita?

Drozd je skutečně doložen jako hostitel kukačky jen extrémně vzácně. Za poslední století, kdy jsou ptáci cílem řady výzkumů, jistě oko badatele popatřilo do tisíců, či spíše desetitisíců hnízd drozdů. Tuplem to pak plattí pro jeho ofrakovaného příbuzného,

kosa černého (*Turdus merula*). Ten je jedním z nejlépe prozkoumaných ptáčích druhů na světě. Přesto v hnízdech obou druhů bylo reportováno kukaččích mládat podobně jako šafránu. Jak je možné, že kukačka si dává robotu dohledat super-ukrytá hnízda červenek a přehlíží ta vůbec nejnápadnější ptací hnízda, která se jí dávají všanc tamtéž?

Pokud vám přijde odpověď jasná (viz popis obrázku s malou kukačkou v hnízdě drozda), pak jen proto, že jste neuvažovali několik desítek dalších možných vysvětlení. Pak už vás možná ani nepřekvapí, že rozplést příčiny kukaččího „ignorování“ těch nejnápadnějších potenciálních hostitelů si vyžádalo co do počtu studovaných hnízd vůbec největší experimentální studii hnízdního parazitismu v historii. Celý příběh je sice spletitý, ale napínavý (Grim T. 2012: Proč kukačka neparazituje nejnápadnější ptáky? Konkrétní příklad s obecným poučením pro ekologické studie. Živa 60/1: 36–39).

Pro nás, jako hledače kukaččích mládat, z toho plyne poučení: dokonce i v hnízdech nepravděpodobných hostitelů může kukačka za určitých okolností přežít, přinejmenším nějakou dobu. I taková hnízda tedy nepřehlížejme – stojí za nahlédnutí. I neúspěšné případy parazitace, kdy se kukačka nedožije vyvedení, jsou mimořádně cenné pro poznání jejího života. Každopádně je zanesení kukaččího vejce do hnízda kosa či drozda jev hodný proslulé hlášky z filmu „Jáchyme, hoď ho do stroje“ – jde o „nedopatření, ke kterému dochází jednou, maximálně dvakrát za deset let“.

Second hand

Libo ještě vzácnější případ? Hned bude – půjde o nález, který už ani

▲ Že jde o vyvedenou kukačku skutečně nebývá pochyb, pokud narazíme i na pěstouna... © V tomto případě zásilkovou krmící službu obstarává samec rehka zahradního. Právě vyvedená mladá kukačka váží tolik, co její nevlastní otec, matka a všechno jejich potenciální (protože kukačkou ovšem většinou zahubené) potomstvo dohromady. Proto překvapí, že výchova malé kukačky nevyčerpává pěstouny o nic víc, než kdyby se starali o vlastní ratolesti - v určitých ohledech kukačka dokonce od rodičovského pachtění přináší „úlevu“ (Grim T. 2019: Nenáročný budulínek. Vesmír 98/1: 15). Utula, provincie Jižní Karélie, Finsko

▼ Lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*) vám na mysl jako hostitel kukačky určitě nepřijde. Zjistit, proč v jeho hnízdech nenacházíme mladé kukačky, lze jenom tím, že je tam přesadíme (v tomto případě od lokálně běžného hostitele, rehka zahradního). Ukázalo se, že lejsci nemají vůči cizím mládatům žádný odpor (odborně řečeno „diskriminaci“) a jsou schopni kukačku vykrmit ještě lépe než její hlavní hostitel, rákosník obecný. Utula, provincie Jižní Karélie, Finsko

*To nejlepší na závěr.
Že najdete mládě kukačky,
je málo pravděpodobné.
Že najdete mládě kukačky,
kterému se nepovedlo vytlačit
potomstvo pěstouna a žije
s ním až do vyvedení, je
extrémně nepravděpodobné.
Že najdete to, co vidíte
na snímku, je prakticky
nemožné – žádný další případ
„parazitismu z druhé ruky“
u ptáků totiž není doložen.
Dočtěte si v kapitole
„Second hand“.
(Nižší kvalita záběru je dána
tím, že jde o „políčko“
z video-záznamu s nižším
rozdílením.) Utula, provincie
Jižní Karélie, Finsko*

nemůže být vzácnější. Je totiž v historii zdokumentován jen jednou.

U kosa i drozda jsem s mírou vzácnosti nepřeháněl. Použitelnou literaturu máme převážně z posledních dvou století (starší věrohodné studie jsou rarita). Jak u kosa, tak u drozda za těch posledních 200 let najdeme přibližně dvě desítky nálezů kukaččích vajec a podobně pak mládat. Je samozřejmě otázka, kolik jsou skutečné nálezy a kolik omyly. Z moderních genetických analýz například plyne, že některá kukaččí vejce v muzejních sbírkách nesla kukačka, ale... samice hostitele.

Ano, netypicky velká, tvarovaná anebo zbarvená vejce umí zmást i oko zkušeného oologa (za starých časů sběratele vajec, dnes už jde o naštěstí vyhynulý – a zákonem zapovězený – druh badatele). U mládat tomu nebude jinak. Velká část hlášení

kukaččích mládat, které nám kukačkológům veřejnost posílá, jsou podle fotografií mládata kosů, červenek a jiných běžných ptáků. Nebýt fotografií a možnosti sledovat následující případ z první ruky bychom asi ani my nevěřili.

Na úvodní fotografii vidíte kukačku několik hodin poté, co se „vystěhovala“ z hnízda sýkory koňadry. To už by bylo samo o sobě výjimečné – sýkory jsou jako hostitelé doloženy hodně vzácně. Jenže matka tohoto kukaččete nesla vejce do hnízda sýkory. A sýkora mládě neadoptovala po vyvedení někým jiným. Jak je to možné?

Možná už tušíte. Sýkory jsou velmi agresivní potvory. Odhánějí z krmítek ostatní strážníky. Ke kroužkovatelům se chovají vyloženě sadisticky – jejich krvácející prsty by mohly vyprávět. Brutálními klofanci do týla umí zabít konkurenty na krmítku. A dokonce

rozklovávají mozečky hibernujících netopýrů (Mikula P. 2014: Zombie sýkorky. Nevinné vtáčatá alebo rafinovaní zabijáci? Vesmír 93/5: 274–276). Pamatuji si případ, kdy jsem kontroloval budku, v níž hnízdil lejsk bělokrký. Místo něj jednou z budky vystartovala koňadra. Samice lejska byla uvnitř – mrtvá a zastlaná do výstelky hnízda. V kotlince už byla koňadří snůška...

Podobným způsobem vznikl jedinečný případ „second hand“ parazitismu, který vidíte na úvodní a závěrečné fotografii. Kukačka nakladla do hnízda rehka zahradního. Budku později uzurpovala koňadra. Vylíhla kukačka pak vytlačila obsah kotlinky – jen jedno mládě koňadry přežilo. Kupodivu až do vyvedení. Jde o jediný fotograficky doložený příklad přirozeného parazitismu u sýkory a navíc i jediný známý případ parazitismu „z druhé ruky“ v ptačí říši vůbec (Grim T. 2017: Kukačka v dutině aneb Věda může být jen o tom, co se opakuje. Živa 65/2: 85–86).

Poučení pro sýkory? Sebrat cizí kufřík v nádražní hale nemusí být

dobrý nápad. Může se v něm skrývat časovaná bomba...

A poučení pro hledače kukaček, který najde hnízdo s kukaččím potomkem? Při náhodné izolované kontrole budky bychom fascinující příběh o second hand parazitismu snadno přehlédli. Nebo si ho vyložili nesprávně. Je-li možnost, sledujme proto, co se na parazitovaném hnízdě děje, od prvního dějství až po poslední. Doložit celkový osud hnízdění je totiž to nejdůležitější, co se můžeme dozvědět.

Když už se bavíme o mláďatech, je na místě závěrem připomenout, že bychom do jejich života měli zasahovat co nejméně. Pozorovat je z uctivé vzdálenosti a – pokud se zrovna nebatolí do silnice či nejsou zraněná – nikam je nepřenášet (Grim T. 2021: „Opuštěné“ ptáče. Zachraňovat či nezachraňovat? Naše příroda 14/2: 8–17). A pokud vás potká to štěstí, že to mládě bude patřit „zlotřilé lumpajnici“ kukačce, mějte oči otevřené, dokumentujte a nenechávejte si svůj objev pro sebe. Kukačkológové vám děkují! ■

JAK NA NĚ?

Je mládě vidět? Ptačí mláďata, hlavně v prvních dnech po vylíhnutí, jsou jedno jak druhé – určitě, k jakému druhu patří, je oříšek i pro zkušeného pozorovatele. Proto rozhodně pořídte **fotodokumentaci**. I nedokonalá fotografie mobilem, kde nerozpoznáme každé peříčko, má mnohem větší výpovědní hodnotu než pouhý slovní popis. Paměť klame víc, než bychom si chtěli přiznat!

Je mládě pouze slyšet? Zdroj žadonění z hustého keře zásadně nerušte dohledáváním. Místo toho nahrajte zvuk. Zvuková stopa na **videonahrávce** (že bude vidět jen keř nevaří) podává lepší výsledky než běžné mobilní diktafony.

V každém případě **zaznamenejte druh pěstouna** – bez něj (a informací o datu, lokalitě a tom, zda je mládě ještě v hnízdě, nebo už vyvedené) postrádá záznam smysl. Pokud do keře pravidelně zalétá pěnice černohlavá a těsně po příletu vždy slyšíte zrychlení z jednotlivých „sip“ na kulometné „sisisisisisi“, pak ani není třeba nic dalšího dohledávat.

Jakékoli **doplňující informace** mohou být zásadní. Dá se třeba pomocí dalekohledu zjistit, čím hostitel mládě krmit? Pokud máte šanci hnízdo sledovat dlouhodobě (je např. u vás na zahradě), jak se vyvíjí jeho obsah? Podařilo se kukačce vytlačit všechny potomky hostitele? Vytlačila už vejce? Nebo až mláďata? V jakém věku? Kolik jich bylo? Vyvedli pěstouni kukačku úspěšně? V jakém věku od vylíhnutí?

Tak tedy: Pozor na „kukačky“!

Citované články autora jsou volně k dispozici na jeho stránkách:

<http://www.tomasgrim.com/>

